

23:e söndagen efter Trefaldighet

Predikan 2023-11-12, distansgudstjänst

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Vi tackar dig, käre himmelske Fader, för att du skapat oss och alla människor så underbart och att du uppehåller och styr alla världens riken. Men vi tackar dig framför allt för att du mitt ibland oss upprättat ditt andliga rike dit vi får komma av nåd allena. Genom din Son, Jesus Kristus, vår herre och frälsare. Amen

Dagens ämne: *Det himmelska och det jordiska medborgarskapet*

Epistel: Fil. 3:17-4:1 *Medborgarskap i himmelen*

Evangelium: Matt. 22:15–22 *Skattepenningen*

Predikotext: 3 årg. Matt. 12:15-21 *Kristus för rätten till seger*

15 Många följde Jesus, och han botade dem alla. 16 Han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var, 17 för att det skulle uppfyllas som var sagt genom profeten Jesaja: 18 Se min tjänare som jag utvalt, min älskade som min själ gläder sig över. Jag ska sända min Ande över honom, och han ska förkunna rätten för folken. 19 Han ska inte gräla eller ropa, ingen ska höra hans röst på gatorna. 20 Ett brutet strå ska han inte krossa, en rykande veke ska han inte släcka, fram till det att han har fört rätten till seger. 21 Och till hans namn ska folken sätta sitt hopp.

Dagens ämne i vår evangeliebok är ”*Det himmelska och det jordiska medborgarskapet*”. Det talas idag på många håll felaktigt om hur Guds rike skall genomsyra samhället mer och mer. När fler och fler kyrkor går samman kommer kärleksbudskapet gradvis att förändra de sociala strukturerna, menar man. Så tolkas också Jesajas profetia i vår text. Det står ju där att *Herrens utvalde tjänare skall föra rätten till seger*. Man menar att detta måste innebära en verklig förändring av världen där det goda segrar till sist. Överallt där människor kämpar för förändring och avskaffande av orättvisor är det i själva verket ”evangelium” som verkar på ett fördolt sätt. Guds kärlek och förlåtelse sägs vara totalt gränslös. Gud dömer ingen. Var och en skall fritt få leva som han själv önskar. Med orden ”Se, jag gör allting nytt!” (Uppb. 21:5) för man samman både himmelskt och jordiskt medborgarskap till ett.

Mot alla sådana tankar talar dagens texter tydligt och klart. Jesus säger i evangeliet: ”*Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud*” (Matt. 22:21). Dessa ord visar klart att det är fråga om två helt skilda riken: kejsarens rike och Guds rike. Luther kallar dem för *de två regementena*, det världsliga och det andliga regementet. Denna ”tvåregementslära” avvisas föraktfullt inom den moderna teologin. Man menar att evangelium med nödvändighet måste förändra och vara en del av samhället. Men om Luther har rätt och den bibliska tvåregementsläran är riktig faller hela den moderna teologin samman som ett korthus.

Låt oss se vad Bibeln lär om de två rikena. Vi sammanfattar detta i tre punkter.

1. *Det världsliga riket styrs endast av lagen.*
2. *Det andliga riket styrs endast av evangelium*
3. *Gud uppehåller det världsliga riket för evangeliets skull.*

1. Det världsliga riket styrs endast av lagen.

I Romarbrevet lär Paulus tydligt att all överhet är av Gud. Det står: ”Det finns ingen överhet som inte är av Gud, och den som finns är tillsatt av honom.” (Rom. 13:1). Detta innebär att de världsliga rikena på jorden styrs genom den naturliga lagen och förnuftet. Detta är också Guds vilja. Paulus skriver vidare: ”Men vi vet att lagen är god, om man använder den rätt och inser att den inte är till för rättfärdiga utan för laglösa och rebeller, gudlösa och syndare, oheliga och oandliga” (1 Tim. 1:8f). När ett samhälle är välordnat och det finns ett rättsväsen med meningsfulla lagar är det något gott som kommer från Gud. Till detta hör att sådana som bryter mot lagen också måste straffas. Så hör både polis, militär och rättsväsen till lagens uppgift. Till lagens område hör också att ett land behöver skolor, sjukhus, socialvård, jordbruk och industri, forskning och kultur. Allt sådant skall styras och ordnas på bästa sätt genom den naturliga lagen och förnuftet. Här måste också finnas balans mellan stränghet och mildhet. Det måste finnas både ”piska” och ”morot”, som man brukar säga. Men evangelium hör inte hemma i det världsliga riket. Jesus säger: *Mitt rike är inte av denna världen* (Joh. 18:36). Många kristna personer kan göra viktiga insatser i det världsliga riket. Men ingenting säger att de är bättre ledare, politiker eller vetenskapsmän bara därför att de är kristna. Det kan istället vara så att en ogudaktig person kan utföra sitt världsliga arbete bättre än en kristen inom samma område. Och även om ett jordiskt rike har många brister och har blivit tyranniskt liksom romarriket är det ändå klart att all överhet är av Gud. Därför skall vi lyda den i allt som inte strider mot Guds ord. När kejsaren införde påbud om att han också skulle tillbedjas, måste de kristna vägra detta. Så skall också vi idag lyda alla våra lagar, men inte när de t.ex. påbjuder att någon skall utföra abort eller något annat som är mot den naturliga lagen och Guds ord.

2. Det andliga riket styrs endast av evangelium.

I den kristna kyrkan är det endast evangelium som verkar så att människor blir omvända och kommer till tro. Lagen måste också predikas för att visa människans synd. Men lagen kan inte föra någon enda människa in i Guds rike. Därför skriver Paulus:

Men nu har det uppenbarats en rättfärdighet från Gud utan lag, en som lagen och profeterna vittnar om, en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus för alla som tror (Rom. 3:21f).

Lägg särskilt märke till att det står ”utan lag”. Det rena evangeliet handlar endast om vad Gud av nåd har gjort genom Jesus Kristus. I Jesajas profetia som vi hörde i predikotexten står det därför om Messias:

Jag ska sända min Ande över honom, och han ska förkunna rätten för folken (v 18).

Guds helige Ande vilar över Jesus Kristus på ett sätt som är unikt. Han är ett med Fadern och den helige Ande. Som sann Gud och sann människa utförde han sitt försoningsverk för hela världen. Det är *denna rätt* han sedan förkunnar för folken genom evangelium i den kristna kyrkan. Då sker *rättfärdiggörelsen* genom tron. Men de som blandar samman lag och evangelium förstör det kristna budskapet och gör att människor leds vilse.

Vidare säger vår text: *”Han ska inte gräla eller ropa, ingen ska höra hans röst på gatorna”* (v 19). Det innebär att Kristus inte kommer som en jordisk härskare. Han är inte en sådan folkledare som fariséerna och de skriftlärde väntade sig. Därför kände de inte igen Messias när han kom. Men till dem som är tyngda av sina synder och söker förlåtelse säger profetian: *”Ett brutet strå ska han inte krossa, en rykande veke ska han inte släcka”* (v 20). Det betyder att ett enda litet ord av evangelium om Jesus Kristus räcker för att frälsa en syndare. Även om allt tycks helt förlorat så är evangelium så kraftfullt, att även den allra störste syndare kan bli frälst genom det. Men om förnuftet och lagen skall råda i kyrkan blir allt förstört. Endast evangelium duger att leda oss ända in i himlen.

3. Gud uppehåller det världsiga riket för evangeliets skull.

Gud låter de världsliga rikena finnas som ett skydd för kyrkan. Så länge det finns en någorlunda god yttre ordning finns det också möjligheter för de kristna att fira sina gudstjänster. Därför är också en icke-kristen regering ett yttre skydd för Guds kyrka. Det innebär inte att stat och kyrka får blandas samman. Staten skall inte lägga sig i hur evangelium predikas och kyrkan skall inte vara en del av staten och kräva att denna styrs genom evangelium. Sådana sammanblandningar gör att det går illa för både staten och kyrkan. Sedan är det en annan sak att världen alltid förblir i den ondes våld och att förföljelser av kyrkan alltid kommer att ske, på olika sätt under olika perioder och på olika platser. Men genom att de kristna troget ber för överheten låter Gud ofta staten bli ett skydd och en hjälp för kyrkan i dess yttre existens. Det var också inom det av Gud ordnade, yttre, gammaltestamentliga Israel som Guds ord och dess profeter och till sist Jesus själv kunde verka.

Vad menas då med orden: *”Ett brutet strå ska han inte krossa, en rykande veke ska han inte släcka, fram till det att han har fört rätten till seger”*? Vi har redan sett att det syftar på evangelium och den seger Jesus vann på korset när han dog för hela världens synd. Det är inte fråga om att Messias skulle komma och befria folket från det romerska oket. *Rättens seger* är den rättfärdighet som Jesus vunnit för alla människor och som han sedan skänker i nådemedlen till var och en som tror. *”Till hans namn ska folken sätta sitt hopp”*, står det (v 21). Det betyder att Guds ord i det nya förbundet inte längre är bundet till Israels land och folk. Apostlarna och deras efterträdare fick befallningen att gå ut i hela världen med undervisning och dop till alla folk.

Den människa som då sätter sin tro till Guds nåd i Jesus Kristus har därmed också segrat över synden, döden och djävulen. Detta kan ske var som helst i hela världen. Överallt där Guds ord förkunnas rent och klart och där sakramenten förvaltas enligt Kristi instiftelse förs *rätten fram till seger*. Hur mycket den onde anden än rasar, kan han inte rå på *kvinnans säd* som nu söndertrampat hans huvud. Han försöker väl mer och mer att i den yttersta tiden förstöra både det världsliga och andliga riket. Men han kommer inte att lyckas. Segern är för alltid vunnen, och snart kommer den dag då Människosonen skall visa sig på himlens skyar. Då skall alla döda uppstå och hela världen dömas i en fullkomligt rättvis dom. De ogudaktiga skall bli fördömda tillsammans med djävulen och hans onda änglar, medan de troende skall få gå in i den eviga saligheten tillsammans med Kristus och alla hans goda änglar.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.